श्रीमद्भगवद्गीता अध्याय १

ॐ श्रीपरमात्मने नमः

श्रीमद्भगवद्गीता

अथ-प् प्रथमोऽध्यायः

धृतराष्ट्र उवाच

धर्म-क्-क्षेत्रे कुरु-क्-क्षेत्रे, समवेता युयुत्-सवहा ।
मामकाह् पाण्डवाश्-चैव, किमकुर्वत सञ्जय ।। १-१ ।।

सञ्जय उवाच

दृष्ट्-वा तु पाण्डवानीकंव्, व्यूढन् दुर्योधनस्-तदा ।
आचार्य-मुप-संगम्य, राजा वचनम-ब्-ब्रवीत् ।। १-२ ।।

पश्-यैताम् पाण्डुपु-त्-त्राणा,-माचार्य महतीम् चमूम् ।
व्यूढान् द्रुपदपु-त्-त्रेण, तव शिष्-येण धीमता ।। १-३ ।।

अत्र शूरा महेष्-वासा, भीमार्जुनसमा युधि ।

युयुधानो विराटश्-च-द्, द्रुपदश्-च महारथहा ।।
१-४ ।।

धृष्टकेतुश्-चेकितानह्, काशिराजश्-च वीर्यवान् ।
पुरुजित्-कुन्तिभोजश्-च, शैब्-यश्-च नरपुंगवहा
।। १-५ ।।

युधामन्युश्-च वि-क्-क्रान्त, उत्तमौजाश्-
च वीर्यवान् ।
सौभद्रो द्रौपदेयाश्-च, सर्व एव महारथाहा ।। १-६
।।

अस्माकन् तु विशिष्-टा ये, तान्-निबोध-द् द्-
विजोत्तम ।
नायका मम सैन्यस्-य, सं-द्-ज्ञार्थन् तान्-ब्रवीमि ते
।। १-७ ।।

भवान्-भीष्मश्-च कर्णश्-च, कृपश्-
च समितिञ्जयहा ।
अश्वत्थामा विकर्णश्-च, सौमदत्तिस्-तथैव च ।।
१-८ ।।

अन्ये च बहवश् शूरा, मदर्थे त्यक्-तजीविताहा ।

नानाशस्-त्र-प्-प्रहरणास्, सर्वे युद्-धविशारदाहा ।। १-९ ।।

अपर्याप्-तन् तदस्-
माकम्, बलम् भीष्माभिरक्षितम् ।
पर्याप्-तन् त्विदमे-तेषाम्, बलम् भीमाभिरक्षितम् ।। १-१० ।।

अयनेषु च सर्वेषु, यथाभागमव-स्-स्थिताहा ।
भीष्-ममेवाभिरक्षन्तु, भवन्-तस् सर्व एव हि ।। १-११ ।।

तस्य संज-नयन्-हर्षङ्, कुरुवृद्-धह् पितामहहा ।
सिंव्हनादंव् विनद्-योच्-चैश्, शंखन् दध्-
मौ प्रतापवान् ।। १-१२ ।।

ततश् शंखाश्-च भेर्यश्-च, पणवानक-
गोमुखाहा ।
सहसैवाभ्य-हन्यन्-त, स शब्दस्-तुमुलोऽभवत् ।। १-१३ ।।

ततश् श्वेतैर्-हयैर्-युक्ते, महति-स् स्यन्-
दने स्थितौ ।

माधवह् पाण्डवश्-चैव, दि-व्-व्यौ शंखौ प्रदध्-
मतुहु ।। १-१४ ।।
पाञ्चजन्यम् हृषीकेशो, देवदत्तन् धनञ्जयहा ।
पौण्ड्रन् दध्-मौ महाशंखम्, भीमकर्मा वृकोदरहा
।। १-१५ ।।
अनन्तविजयम् राजा, कुन्तीपु-त्-त्रो युधिष्-ठिरहा ।
नकुलस् सहदेवश्-च, सुघोषमणिपुष्पकौ ।। १-१६
।।
काश्-यश्-च परमेष्-
वासश्, शिखण्डी च महारथहा ।
धृष्-ट-द्-द्युम्-नो विराटश्-च, सात्यकिश्-
चापराजितहा ।। १-१७ ।।

द्रुपदो द्रौपदेयाश्-च, सर्वशह् पृथिवीपते ।
सौभद्रश्-च महाबाहुश्, शंखान्-दध्-
मुह् पृथक् पृथक् ।। १-१८ ।।
स घोषो धार्तराष्ट्राणाम्, हृदयानि-व् व्यदार-यत् ।
नभश्-च पृथिवीम् चैव, तुमुलो व्यनु-नादयन् ।। १-
१९ ।।

अथ-व् व्यव-स्-स्थितान्-दृष्ट्-वा, धार्तराष्ट्रान् कपि-ध्-ध्वजहा ।
प्रवृत्ते शस्-त्रसम्पाते, धनुरु-द्-द्-यम्-य पाण्डवहा ।। १-२० ।।

हृषीकेशन् तदा वाक्-य,-मिदमाह महीपते ।
अर्जुन उवाच
सेनयोरु-भयोर्-मध्ये, रथम् स्थापय मेऽच्युत ।। १-२१ ।।

यावदेतान्-निरीक्षेऽहम्, योद्-धुकामा-नव-स्-स्थितान् ।
कैर्-मया सह योद्-ध-व्-व्य,-मस्मिन् रणसमुद्-यमे ।। १-२२ ।।

योत्-स्य-मानानवेक्षेऽहम्, य एतेऽ-त्-त्र समागताहा ।
धार्तराष्ट्रस्य दुर्-बुद्-धेर्,-युद्-धे प्रियचि-कीर्-षवह ।। १-२३ ।।

सञ्जय उवाच
एवमुक्तो हृषीकेशो, गुडाकेशेन भारत ।

सेनयोरु-भयोर्-मध्ये, स्थापयित्-वा रथोत्तमम् ।।
१-२४ ।।
भीष्म-द्-द्रोण-प्-प्रमुखतस्, सर्वेषाम्
च महीक्षिताम् ।
उवाच पार्थ पश्-यैतान्, समवेतान्-कुरूनिति ।।
१-२५ ।।

तत्रापश्-यत्-
स्थितान् पार्थह्, पितृनथ पितामहान् ।
आचार्यान्-मातुलान्-भ्रातृन्,-पुत्रान्-पौत्रान्-
सखींव्-स्तथा ।। १-२६ ।।
श्वशुरान् सुहृदश्-चैव, सेनयोरु-भयोरपि ।
तान्-समी-क्-क्ष्-य स कौन्तेयस्, सर्वान्-बन्धू-नव-
स्-स्थितान् ।। १-२७ ।।

कृपया परयाविष्टो, विषी-दन्-निदम्-ब्-ब्रवीत् ।
अर्जुन उवाच
दृष्ट्-वेमम् स्वजनङ् कृष्ण, युयुत्-सुम् समुप-स्-
स्थितम् ।। १-२८ ।।
सीदन्ति मम गात्राणि, मुखम् च परिशुष्-यति ।

वेपथुश्-च शरीरे मे, रोमहर्षश्-च जायते ।। १-२९ ।।
गाण्डीवम् स्रंव्-सते हस्तात्,-त्वक्-चैव परिदह्-यते ।
न च शक्-नोम्-यवस्थातुम्, भ्रमतीव च मे मनहा ।। १-३० ।।
निमित्तानि च पश्-यामि, विपरीतानि केशव ।
न च-श् श्रेयोऽनुपश्-यामि, हत्-वा स्वजनमाहवे ।। १-३१ ।।
न कां-क्-
क्षे विजयङ् कृष्ण, न च राज्यम् सुखानि च ।
किन् नो राज्येन गोविन्द, किम् भोगैर्-जीवितेन वा ।। १-३२ ।।
येषामर्थे कां-क्-
क्षितन् नो, राज्यम् भोगास् सुखानि च ।
त इमेऽव-स्-स्थिता युद्-धे, प्राणांस्-त्यक्त्-वा धनानि च ।। १-३३ ।।
आचार्याह् पितरह् पुत्रास्,-तथैव च पितामहाहा ।

मातुलाश् श्वशुराह् पौत्राश्, श्यालास् सम्बन्-
धिन-स्-स्तथा ।। १-३४ ।।

एतान्-न हन्तुमिच्छामि-घ्, घ्-नतोऽपि मधुसूदन ।
अपि-त् त्रैलोक्-यराज्यस्-
य, हेतोह् किन् नु महीकृते ।। १-३५ ।।

निहत्य धार्तराष्ट्रान्-नह्, का प्रीतिस् स्याज्-
जनार्दन ।
पापमेवाश्रये-दस्-मान्,-हत्-वै-तानात-तायिनहा
।। १-३६ ।।

तस्मान्-नार्-
हा वयम् हन्तुन्, धार्तराष्ट्रान् स्वबान्धवान् ।
स्वजनम् हि कथम् हत्-वा, सुखिनस् स्याम माधव
।। १-३७ ।।

यद्-य-प्-प्येते न पश्-यन्-ति, लोभोप-हत-चेतसहा
।
कुल-क्-क्षय-कृतन् दोषम्, मित्र-द्-द्रोहे च पातकम्
।। १-३८ ।।
कथन् न-द् ज्ञेयमस्-माभिह्, पापादस्-मान्-
निवर्तितुम् ।

कुल-क्-क्षय-कृतन् दोषम्, प्रपश्-यद्-भिर्-जनार्दन ।। १-३९ ।।

कुल-क्-क्षये प्रणश्-यन्-
ति, कुलधर्मास् सनातनाहा ।
धर्मे नष्टे कुलङ् कृत्स्-न,-मधर्मोऽभिभव-त्-त्युत ।। १-४० ।।

अधर्माभिभवात्-कृष्ण-प्, प्रदुष्-यन्ति कुल-स्-स्त्रियहा ।
स्त्रीषु दुष्टासु वार्ष्-णेय, जायते वर्णसंकरहा ।। १-४१ ।।

संकरो नरकायैव, कुल-घ्-घ्-नानाङ् कुलस्य च ।
पतन्ति पितरो ह्-येषालँ, लुप्त-पिण्डो-दक-क्-क्रियाहा ।। १-४२ ।।

दोषै-रेतैह् कुल-घ्-घ्-नानांव्, वर्णसंकर-कारकैहि ।
उत्-साद्-यन्ते जातिधर्माह्, कुलधर्माश्-च शाश्वताहा ।। १-४३ ।।

उत्सन्न-कुलधर्माणाम्, मनुष्याणाम् जनार्दन ।
नरकेऽनिय-तंव् वासो, भवती-त्यनु-शुश्-रुम ।। १-४४ ।।

अहो बत महत्-पापङ्, कर्तुंव् व्यवसिता वयम् ।
यद्-राज्यसुखलोभेन, हन्तुम् स्वजनमुद्-यताहा ।।
१-४५ ।।
यदि माम-प्-प्रतीकार,-मशस्-त्रम् शस्-त्रपाणयहा
।
धार्तराष्ट्रा रणे हन्युस्,-तन्-मे क्-क्षेमतरम् भवेत् ।।
१-४६ ।।

सञ्जय उवाच
एवमुक्त्-वार्जुनस् संख्-ये, रथोप-स्-
स्थ उपाविशत् ।
विसृज्-य स-शरम् चापम्, शोक-संव्विग्-न-
मानसहा ।। १-४७ ।।

ॐ तत्-सदिति
श्रीमद्-भगवद्-गीतासु उपनिषत्-सु ब्रह्-मविद्-
यायाम् योगशास्त्रे
श्रीकृष्णार्जुनसंव्वादे अर्जुनविषादयोगो नाम-
प् प्रथमोऽध्यायहा ।। १ ।।